

STUDIA NAUK TEOLOGICZNYCH TOM 3 – 2008

KS. GRZEGORZ SOKOŁOWSKI

PAPIESKI WYDZIAŁ TEOLOGICZNY WE WROCŁAWIU

I. POWSTANIE I HISTORIA

Początek kształcenia teologicznego we Wrocławiu sięga roku 1565, kiedy to powstało, jako jedno z pierwszych w Kościele, Seminarium Duchowne. Miało ono, zgodnie ze wskazaniami Soboru Trydenckiego, przygotować kandydatów do kapłaństwa pod względem ascetycznym, duszpasterskim, ale także intelektualnym. 15 listopada 1702 r. cesarz austriacki powołał, za domniemaną zgodą Stolicy Apostolskiej, Akademię Leopoldyńską składająca się z wydziału teologii i wydziału filozofii. Prowadzenie jej powierzono Jezuitom. W 1811 r. połączono Akademię Leopoldyńską z działającym we Frankfurcie nad Odrą protestanckim Uniwersytetem Viadrina (działającym od 1506). Od tego czasu na Uniwersytecie Wrocławskim funkcjonowały wydziały: teologii katolickiej, teologii protestanckiej, filozofii, prawa i medycyny. Od roku 1816 wydział teologii katolickiej mógł nadawać tytuł licencjatu i doktoratu. Studentami wydziału byli alumni wrocławskiego seminarium.

Sytuacja zmieniła się po II wojnie światowej, kiedy to akademicka teologia, nie mogąc pozostać w strukturze odrodzonego Uniwersytetu, znalazła swoje schronienie najpierw w murach Wyższego Seminarium Duchownego, a potem na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. Dzięki zabiegom abp Bolesława Kominka i bp Pawła Latuska 28 lutego 1964 r. watykańska Kongregacja do spraw Seminariów i Uniwersytetów uznała studia filozoficzno-teologiczne prowadzone w seminarium duchownym za podstawę do utworzenia we Wrocławiu Akademickiego Studium Teologii, przyznając prawo nadawania stopni akademickich bakałareatu i licencjatu. 28 lutego 1968 r. Stolica Apostolska uznała Akademickie Studium Teologii przy Seminarium Duchownym za prawną kontynuację przedwojennego Wydziału Teologii Katolickiej Uniwersytetu Wrocławskiego. 2 czerwca 1974 r. Ojciec Święty Paweł VI oficjalnie przyznał Wydziałowi Teologicznemu miano „Papieski” i od tej pory pełna nazwa wrocławskiej uczelni brzmi: Papieski Wydział teologiczny we Wrocławiu (Pontificia Facultas Theologica Wratislaviensis). Wydział zyskał także prawo nadawania doktoratu z teologii. Od 2001 r. uczel-

nia należy do Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (uchwała Nr 47/II Konferencji z dnia 6 czerwca 2001) i posiada wystawiony przez nią certyfikat potwierdzający jakość kształcenia akademickiego.

II. OBECNA DZIAŁALNOŚĆ WYDZIAŁU

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu jest kościelną szkołą wyższą, posiadającą osobowość prawną. Podstawę prawną działalności Papieskiego Wydziału Teologicznego stanowi Deklaracja Kongregacji Pro Institutione Catholica z dnia 22 lutego 1968 r. (nr protokołu 514/64/21). Zgodnie z powyższą Deklaracją działalność Wydziału stanowi kontynuację działalności Wydziału Teologii Katolickiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Działalność naukowa, dydaktyczna, wychowawcza i organizacyjna Wydziału oparta jest na Kodeksie Prawa Kanonicznego i Konstytucji Apostolskiej Sapientia christiana z dnia 15 kwietnia 1979 r. oraz na innych aktach prawnych wydanych przez Stolicę Apostolską, których przedmiotem jest działalność wyższych szkół kościelnych. Podstawę prawną działalności Wydziału stanowi Konkordat podpisany w dniu 28 lipca 1993 r. między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską (ogłoszony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polski w dniu 23 lutego 1998, Dz. U. nr 51, poz. 318). Na podstawie umowy z dnia 1 lipca 1999 r. zawartej między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski (Dz. U. nr 63, poz. 727), w zakresie praw studentów działalność Wydziału objęta jest przepisami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późniejszymi zmianami). W związku z postanowieniem zarządzenia nr 3 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 stycznia 1996 r. w sprawie stwierdzenia uprawnień do nadawania stopni naukowych (MP nr 22, poz. 174) Wydział jest uprawniony do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego.

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu jest uczelnią jednowydziałową. Na podstawie decyzji nr 3 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 lutego 2000 r. Wydział jest uprawniony do prowadzenia jednolitych studiów magisterskich na kierunku „teologia”. Oferuje jednolite studia magisterskie z teologii: stacjonarne z cyklem studiów dla świeckich – 5 lat (10 semestrów) i cyklem studiów dla alumnów seminariów duchownych – 6 lat (12 semestrów) oraz studia niestacjonarne dla świeckich – 5 lat (10 semestrów). Absolwenci uzyskują tytuł magister teologii z przygotowaniem pedagogicznym. Kontynuację kształcenia umożliwiają studia doktoranckie.

Uczelnia oferuje także studia podyplomowe w następujących zakresach: Podyplomowe Studia Nauk o Rodzinie, Podyplomowe Studia Dziennikarskie, Podyplomowe Studia Zarządzania w Oświacie, Podyplomowe Studia Teologii dla absolwentów innych kierunków, Podyplomowe Studia Teologii Życia Konsekwentnego, Podyplomowe Studia Biblijne. W roku akademickim 2008/2009 wpro-

wadzone Studium Języków Obcych oferujące lektoraty języków nowożytnych i biblijnych zarówno dla studentów uczelni, jak i osób z zewnątrz.

III. STRUKTURA

10 stycznia 1981 r. Kongregacja Pro Institutione Catholica zatwierdziła umowę o współpracy pomiędzy Papieskim Wydziałem Teologicznym we Wrocławiu a Opolskim Wyższym Seminarium Duchownym w Nysie. W późniejszych latach podobne umowy zawarto z Wyższym Seminarium Duchownym w Gościkowie-Paradyżu, Wyższym Seminarium Duchownym Księża Salwatorianów w Bagnie oraz Wyższym Seminarium Duchownym Ojców Franciszkanów w Kłodzku. Od 1989 r. w Gorzowie Wielkopolskim działała filia Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu.

Obecnie do uczelni afiliowane jest Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Legnickiej, Wyższym Seminarium Duchownym Księża Salwatorianów w Bagnie oraz Wyższym Seminarium Duchownym Ojców Franciszkanów we Wrocławiu. Starania o afiliację czyni Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Świdnickiej.

Wydział składa się z czterech instytutów, w których funkcjonuje 25 katedr. Są to:

INSTYTUT FILOZOFII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

- Katedra Filozofii Systematycznej
- Katedra Historii Filozofii
- Katedra Antropologii Filozoficznej i Etyki
- Katedra Psychologii

INSTYTUT HISTORII KOŚCIOŁA

- Katedra Historii Kościoła w Starożytności i Patrologii
- Katedra Historii Kościoła w Średniowieczu
- Katedra Historii Kościoła w Czasach Nowożytnych i Współczesnych
- Katedra Historii Kościoła na Śląsku

INSTYTUT TEOLOGII SYSTEMATYCZNEJ

- Katedra Egzegezy Ksiąg Starego Testamentu
- Katedra Egzegezy Ksiąg Nowego Testamentu
- Katedra Teologii Biblijnej
- Katedra Teologii Fundamentalnej i Religiologii
- I Katedra Teologii Dogmatycznej
- II Katedra Teologii Dogmatycznej
- Katedra Eklezjologii i Sakramentologii
- Katedra Historii Dogmatów i Ekumenizmu
- Katedra Teologii Moralnej Ogólnej

Katedra Teologii Moralnej Szczegółowej
Katedra Teologii Duchowości
Katedra Teologii Małżeństwa i Rodziny

INSTYTUT TEOLOGII PASTORALNEJ

Katedra Teologii Pastoralnej
Katedra Katolickiej Nauki Społecznej i Socjologii Duszpasterskiej
Katedra Prawa Kanonicznego
Katedra Katechetyki i Pedagogiki
Katedra Liturgiki, Homiletyki i Kultury Muzycznej Kościoła.

Do prowadzenia zajęć dydaktycznych Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu zatrudnia w roku akademickim 2007/2008 15 profesorów zwyczajnych, 11 profesorów nadzwyczajnych, 4 profesorów wizytujących, 3 doktorów habilitowanych, 38 adiunktów, 6 asystentów, 10 starszych wykładowców i 7 lektorów. Zleca także prowadzenie zajęć wykładowcom zewnętrznym. Dydaktyką obejmują oni studentów studiów stacjonarnych w liczbie 416 (klerycy) i 390 (świeccy), 370 studentów studiów niestacjonarnych, 224 studentów studium doktoranckiego i 501 studentów studiów podyplomowych.

IV. GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIA

W powojennej historii wrocławskiego wydziału teologicznego pierwsze egzaminy magisterskie i licencjackie zaczęto przeprowadzać od roku 1971, zaś pierwsza publiczna obrona doktoratu odbyła się 16 czerwca 1976 r. Do końca roku akademickiego 2007/2008 nadano 4710 tytułów magistra teologii i 636 licencjaty rzymskie. Stopień naukowy doktora uzyskały 162 osoby. Od roku 1990 przeprowadzono 35 kolokwia habilitacyjne.

Pierwszą osobą obdarowaną doktoratem honoris causa był kard. Henryk Gulbinowicz, Metropolita Wrocławski (2 II 1996). Następnie tytuł ten otrzymali wybitni przedstawiciele myśli teologicznej, zasłużeni duszpasterze i działacze społeczni. Należą do nich: kard. Joachim Meisner, Metropolita Kolonii (8 X 1996), abp Johannes J. Degenhardt, arcybiskup Paderborn (17 X 1998), kard. Joseph Ratzinger, prefekt Kongregacji Nauki Wiary (27 X 2000), Helmut Kohl, Kanclerz Niemiec (11 I 2000), ks. prof. dr hab. Jan Kowalski z Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (15 V 2002), prof. dr hab. inż. Jan Kmita, rektor Politechniki Wrocławskiej (15 V 2002), prof. dr Herbert Schambeck z Uniwersytetu Wiedeńskiego (8 X 2002), kard. Angelo Sodano, Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej (9 X 2002), prof. dr hab. Franciszek Ziejka, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego (7 X 2003), kard. Marian Jaworski, Metropolita Lwowski (10 X 2006), ks. prof. dr hab. Stanisław Olejnik z Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie (15 X 2007) i abp prof. dr hab. Alfons Nossol, biskup opolski (15 X 2007).

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu prowadzi także własne wydawnictwo, które do końca roku akademickiego 2007/2008 wydało w serii „Rozprawy Naukowe” 63 pozycje, w serii „Sympozja i Sesje Naukowe” – 16 pozycji, w serii „Rozprawy naukowe i opracowania Katedry Prawa Kanonicznego” – 4 pozycje. Zainicjowano nową serię „Colloquia Wratislaviensia”, która obejmować będzie publikacje zbiorowe prezentujące wieloaspektowo wybrane zagadnienia. Ponadto ukazują się czasopisma naukowe: „Colloquium Salutis”, „Wrocławskie Studia Teologiczne” (1969–1993), „Wrocławski Przegląd Teologiczny” (od 1993), „Perspectiva. Legnickie Studia Teologiczno-Historyczne” (od 2002), „Świdnickie Studia Teologiczne” (od 2004) oraz „Studia Salvatoriana Polonica” (od 2007).

Nieprzerwanie od 1971 r. wrocławski Wydział Teologiczny przygotowuje na koniec sierpnia Wrocławskie Dni Duszpasterskie, natomiast w listopadzie Koło Teologiczne Studentów organizuje Forum Młodych (od 1985). Cykliczne sympozja uzupełniają konferencje i sesje naukowe podkreślające ważne dla Kościoła i regionu wydarzenia. Uczelnia współorganizuje imprezy kulturalne propagujące myśl teologiczną, takie jak cykliczne spotkania połączone z muzyką „Wieczory Tumskie” i „Verbum cum Musica”, Dni Kultury Chrześcijańskiej. Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu sprawuje opiekę nad Chórem Archidiecezji Wrocławskiej Pueri Cantores Wratislavienses.

Pontifical Faculty of Theology in Wrocław

Summary

Pontifical Faculty of Theology in Wrocław has inherited Leopoldinum Academy, which has been in existence since 15 November 1702, run by Jesuits and transformed into the University of Wrocław in 1811. After the Second World War, the Department of Catholic Theology did not reappear at the University but started its independent existence, firstly at Priests' Seminar as an Academic Theological Centre, and since 1974 as Pontifical Faculty of Theology, recognized by the Apostle's Capital as the follower of the University of Wrocław. The Faculty conducts uniformed Master of Art studies and Doctorate studies. Moreover, it is in possession of the right to bestow habilitation. There are 25 departments at the Faculty, which are grouped into 4 institutes, 33 independent University workers and 38 Assistant Professors lecture there. There are almost 1900 students studying in the daily system, extramural system, in PHD studies and post-graduate studies.

Słowa kluczowe: teologia, nauka, studia, uczelnia, Wrocław, nauczanie

Key words: theology, science, studies, academy, Wrocław, teaching